

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Светла Кирилова Черпокова-Захаријева, преподавател в Катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
за материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

по област на висше образование: 2. Хуманитарни науки
професионално направление: 2.1 Филология (Западноевропейска литература)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 97 от 21.11.2023 г. и на интернет-страницата на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, за нуждите на катедра „Български език и литература“ към Факултет „Обществени науки“ на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Елица Стайкова Дубарова-Петкова, катедра „Български език и литература“, Факултет „Обществени науки“, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД 433/28.12.2023 г. на Ректора на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.1. Филология (Западноевропейска литература). Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 97 от 21.11.2023 г. и на интернет-страницата на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, за нуждите на катедра „Български език и литература“ към Факултет „Обществени науки“ на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

В конкурса за „доцент“ единствен участник е гл. ас. д-р Елица Стайкова Дубарова-Петкова. Съгласно изискванията потвърждавам, че предоставеният от кандидата комплект с материали е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас и включва всички необходими документи. Представен е публикуван хабилитационен труд във вид на монография, статии по темата на хабилитационния труд и други публикации в областта на конкурса. Предложената справка по наукометрични показатели надхвърля минималните национални изисквания към научната и преподавателската дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“, като е съобразена с изискванията на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

Гл. ас. д-р Елица Стайкова Дубарова-Петкова е магистър по „Българска филология“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. От 1999 г. е хоноруван асистент, от 2009 г. – редовен асистент, а от 2010 г. – главен асистент в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас. През 2009 г. защитава докторат на тема: „Романът „Хайнрих фон Офтердинген“ на Новалис като алтернатива на билдунгсромана“.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Кандидатката е редовен преподавател по Антична и западноевропейска литература от 2009 г. в катедра „Български език и литература“ към Факултет „Обществени науки“ на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас. Води курсове по Антична литература, Западноевропейска литература, а също и дисциплини като „Романтическа символика в литературата на XX век“, „Психоаналитични измерения на литературата от XIX и XX век“, „Психоаналитична критика и литература“. Участва в регионални и национални научноизследователски проекти. В периода 2014 – 2021 г. е научен ръководител на шест успешно защитили дипломанти.

За участие в конкурса гл. ас. д-р Елица Стайкова Дубарова-Петкова е предложила общо 32 публикации, разпределени в четири категории: публикуван хабилитационен труд – монография със заглавие „Метанаративни техники в изграждането на романа „Човекът без качества“ от Роберт Музил“ (Издателство „ЛИБРА СКОРП“, 2023); публикации, свързани с темата на изследването – 12; студии и статии по други теми от областта на конкурса – 19, а също и учебни помагала. Повече от една трета от научните публикации на кандидатката, предложени за конкурса, са свързани с хабилитационния ѝ труд. Посветени са на различни аспекти от творчеството на Роберт Музил. Другите публикации са в областта на западноевропейската литература, сравнителното литературознание и литературната история.

Монографията „Метанаративни техники в изграждането на романа „Човекът без качества“ от Роберт Музил“ (2023) е плод на дългогодишни занимания на авторката с творчеството на Музил и различни негови особености. Те предхождат издаването на романа на Роберт Музил на български и са свързани с трайния интерес на Елица Дубарова към немскоезичната литература, заявен още в нейната докторска дисертация. Монографията е структурирана в три части – „I. Нещо като увод“, „II. По образ и подобие“ и „III. В Хилядолетното царство. Престъпниците“. Оригинално хрумване е идеята те да следват едно Музилово озаглавяване. По този

начин наименуването на отделните части на свой ред става част от кръга на множеството „мета-“, с които изследването работи – метадискурсивност, металитературност, метанаративност, метатекстуалност, метафикционалност, метароман и др. Първата част, както и авторката сама я определя, „представя в най-общ план модерността на Музил като функция на модерността на времето“, но в по-голяма степен се занимава с „невралгичните зони във възприемането на романа“ (с. 17). Втората част гравитира около механизмите на иронията и нейните инструменти („есеизма и цитатността“, с. 18). Третата част се фокусира върху Музиловата стратегия на „цитатността“, която се разглежда в аспектите на провокация и подривност.

Оригинални, но в определени случаи и проблематични са две понятия, специално конструирани от Елица Дубарова за изследването ѝ – „контраутопично“ и „деутопизация“. Но докато първото се появява само в увода по-скоро като заявка, то с второто се работи в хода на цялото изследване. Проблематичността на второто понятие, поне според мене, произхожда не от неговото конструиране като неологизъм. Напротив, то представлява интересно хрумване, при това „произходът“ му е свързан с изследвания материал. Проблемът произтича от неговото неколккратно дефиниране (на с. 18, с. 36, с. 89), като на с. 124 в рамките на главата „Деутопизацията на езика като метафикционална стратегия“ то е представено в най-разгърнат вид. Така всеки път се явява като „ново“ понятие, което малко обръква възприемането му. Препоръката ми е при една следваща редакция на текста да се обмисли по-цялостното му представяне да се случи на по-ранен етап от изследването, а впоследствие само да се добавят нови нюанси към значенията му.

Ако трябва да се направи кратък списък с приносите на монографията, то на първо място трябва да се постави факта, че след книгата на Красимир Делчев „Философският роман на Музил „Човекът без качества“ това е едно от малкото по-цялостни изследвания върху творчеството на Роберт Музил у нас. А глави като „1.2. Критическата рецепция на романа „Човекът без качества“ като металитературна утопия“ не само дават поглед върху рецепцията на Музил, но и предупреждават за опасностите, които крие предоверяването на критиката за Музил, оприличена на „чудовище с огромен торс и много глави“ (с. 32). Определено ми допаднаха и някои, както самата авторка ги нарича, „радикални“ тези, конструирани на база на анализа на Музиловите текстове. Именно в аналитичните глави прозира едно

умение на Елица Дубарова, демонстрирано още при писането на докторската ѝ работа, а именно – да анализира литературен текст в дълбочина и с оригиналност.

3. Критични забележки и препоръки

Бележките ми са свързани основно с неща, които и преди съм споделяла с д-р Дубарова по повод предишни нейни публикации. Едното е свързано с комплицирания стил на поднасяне на наблюденията, който на моменти дезориентира читателя, поради което той не винаги може да оцени оригиналните хрумвания на изследователката. На моменти четенето на текста под черта натежава и отклонява от основните тези. В други случаи съществени за проучването идеи, които изискват по-цялостно разгръщане, се оказват именно там – като бележка под черта. Приведените в оригинал цитати – на немски и английски – изискват един многоезичен читател, което не винаги е постижимо. Бих препоръчала при следващо издаване на монографията да има превод и на български. Същото се отнася и до транслитерирането на български на имена на цитирани автори. Бих препоръчала също да се прецизира библиографията. Някои автори с книгите им (напр. М. Марковски, 2002; Schade, J., 2015) се появява два пъти в библиографията. Други, които иначе съвестно са цитирани, отсъстват от нея (напр. К. Делчев, Glicksberg 1969).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка** за кандидатурата на гл. ас. д-р гл. ас. д-р Елица Стайкова Дубарова-Петкова и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета „Обществени науки“ на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас за избора ѝ на **академичната длъжност „доцент“** в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас по област на висше образование: 2. Хуманитарни науки; професионално направление: 2.1 Филология (Западноевропейска литература).

30.03.2024

Изготвил становището:

(доц. д-р Светла Кирилова Черпокова-Захариева)